

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Ungārija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Tiesa var apstiprināt viena vai abu laulāto laulības šķiršanas pieteikumu, ja laulība ir pilnībā un neatgriezeniski izirusi. Apstiprinot laulības šķiršanu, galvenais apsvērums ir abu laulāto kopīgo nepilngadīgo bērnu labākās intereses.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Laulību var šķirt, pamatojoties uz to, ka tā ir pilnībā un neatgriezeniski izirusi. Tiesa iegūst pierādījumus, kas to apliecina. Tāpat tiesa pēc savas iniciatīvas var pieprasīt nepieciešamo pierādījumu iegūšanu. Laulāto brīvprātīgi un bez spaidiem sniegtais galīgais un kopīgais apliecinājums (kopīgā piekrišana) par vēlmi laulību šķirt liecina par pilnīgu un neatgriezenisku laulības iziršanu. Var secināt, ka laulība ir pilnībā un neatgriezeniski izirusi, ja laulātie vairs nedzīvo kopā kā pāris un – pamatojoties uz notikumiem, kas noveduši pie laulāto atšķiršanas, un atšķirtībā nodzīvoto laiku –, viņu kopdzīves atjaunošana ir maz ticama.

Pušu brīvprātīgi un bez spaidiem sniegtais kopīgais un galīgais apliecinājums par vēlmi laulību šķirt tiek uzskatīts par pietiekamu pierādījumu tam, ka laulība ir izirusi. Tādējādi, ja ir iesniegts šāds kopīgs apliecinājums, nav nepieciešams pārbaudīt iepriekšminētos iemeslus, kas noveduši pie laulāto atšķiršanas. Laulāto lēmumu var uzskatīt par galīgu, ja tie ir panākuši vienošanos attiecībā uz vecāku pienākumu izpildi pret kopīgiem bērniem, saskarsmes uzturēšanu starp bērnu un vecāku, pie kura tas nedzīvo, uzturēšanas līdzekļiem, ģimenes mājokļa izmantošanu un — gadījumā, ja tas tiek pieprasīts, — laulātā uzturēšanas līdzekļiem (tiesai ir jāapstiprina pušu vienošanās). Ja laulātie piekrit kopīgi īstenot vecāku pienākumus, tiem nav jāvienojas par noteikumiem attiecībā uz sakaru uzturēšanu ar bērniem. Taču tiem ir jāvienojas par bērna dzīvesvietu. Tādējādi jautājumu loks, par ko ir jāvienojas laulātajiem, kuri uz kopīgas piekrišanas pamata vēlas laulību šķirt, ir atkarīgs no tā, vai tie vecāku pienākumus īsteno kopīgi vai ne.

Jāpiebilst, ka pretstatā iepriekšējam normatīvajam regulējumam vienošanos starp laulātajiem par laulāto mantas dalīšanu vairs nenosaka Civilt kodeksa normas.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

Laulība izbeidzas ar laulāto šķiršanu. Apstiprinot laulības šķiršanu, jautājumi par kopīgā bērna aizgādību un uzturēšanu, saskarsmi starp vecāku un bērnu, uzturēšanas līdzekļiem kādam no vecākiem, ģimenes mājokļa izmantošanu un — kopīgas vecāku pienākumu pildīšanas gadījumā — par bērna dzīvesvietu tiek risināti ar tiesas izlīgumu, ja puses spēj savstarpēji vienoties (izpildot tiesību aktos noteiktās prasības), vai, ja starp laulātajiem vienošanās nav panākta, šie jautājumi tiek noregulēti ar tiesas spriedumu. Lai tiesa apstiprinātu laulības šķiršanu, laulātajiem nav jāvienojas par laulāto kopīgās mantas sadalīšanu.

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Pēc laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu bijušie laulātie turpina izmantot laulībā izmantotos uzvārdus. Ja tie vēlas citu uzvārdu, tie pēc laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu par to var informēt galveno reģistratoru. Taču, ja bijusī sieva laulības laikā nav izmantojusi bijušā vīra vārdu un uzrunu, kas liecina par viņas kā precētas sievietes ģimenes stāvokli, tad viņa pēc laulības šķiršanas šādu vārdu lietot nedrīkst. Pēc bijušā vīra lūguma tiesa var aizliegt bijušajai sievai izmantot viņa uzvārdu tādā formā, kas ļautu vīru identificēt, ja sieva ir bijusi notiesāta ar brīvības atņemšanu par tīšu noziedzīgu nodarījumu. Ja bijusī sieva atkārtoti stājas laulībā, viņa vairāk nevar izmantot bijušā vīra vārdu un uzrunu, kas liecina par viņas kā precētas sievietes ģimenes stāvokli. Šādas tiesības viņa neatgūst pat pēc atkārtotas šķiršanās.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Laulības šķiršanas gadījumā bijušajiem laulātajiem kopīpašuma vairāk nav un abiem ir tiesības pieprasīt laulāto kopīgās mantas sadalīšanu. Viņi var pieprasīt kompensāciju par ieguldījumiem no kopīgiem līdzekļiem par labu viņu individuālajiem līdzekļiem vai arī par ieguldījumiem no individuālajiem līdzekļiem kopīgajos līdzekļos, kā arī par pārvaldības un uzturēšanas izmaksām. Kompensāciju par izdevumiem nevar pieprasīt, ja laulātie ir atteikušies no tiesībām uz attiecīgajiem līdzekļiem. Kompensāciju par individuālajiem līdzekļiem, kas ir izmantoti vai pilnībā izmantoti laulāto attiecību laikā, var piešķirt tikai ārkārtas un pienācīgi pamatotos gadījumos. Bijušo laulāto daļa kopīpašumā, kas viņiem pieder šķiršanās brīdī, ja iespējams, viņiem jāpiešķir natūrā. Arī šķiršanās brīdī esošie individuālie līdzekļi ir jāpiešķir natūrā. Ja kāda iemesla dēļ tas nav iespējams vai arī tā rezultātā rastos būtiski līdzekļu vērtības zaudējumi, strīdus gadījumā tiesai ir jānosaka sadalīšanas metode. Kompensāciju nevar pieprasīt par trūkstošiem kopīgiem un individuālajiem līdzekļiem, ja laulātajiem šķiršanās brīdī nebija laulāto kopīgas mantas un pusei, kura ir parādā, nav arī individuālu līdzekļu.

Ja laulāto kopīgā manta tiek sadalīta, balstoties uz līgumu, kas noslēgts starp pusēm, šāds līgums uzskatāms par spēkā esošu vienīgi tad, ja tas ir noteikts publiskā vai privātā instrumentā, ko ar parakstu ir apliecinājis jurists. Šis nosacījums nav spēkā tāda kustamā īpašuma sadalei, kas veido laulāto kopīgās mantas daļu, ja sadalīšana notiek izpildes kārtībā.

Ja laulātie nav noslēguši līgumu par kopīgo līdzekļu sadalīšanu vai arī ja noslēgtais līgums neregulē visus prasījumus, kas var rasties laulības šķiršanas rezultātā, tad tiesa var pieprasīt laulāto kopīgās mantas sadalīšanu un prasību izpildi. Tiesai jānodrošina, ka, izpildot prasības attiecībā uz īpašumu, neviens no laulātajiem negūst neatbilstošas finansiālās priekšrocības.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Vecākiem ir pienākums ar saviem nepilngadīgajiem bērniem dalīties ar uzturēšanas līdzekļiem, kas tiem abiem pienākas, pat ja tas notiek uz paša līdzekļu rēķina. Šis noteikums nav piemērojams, ja bērns patstāvīgi var segt izdevumus par savām pamatotajām vajadzībām, izmantojot algu, ko tas saņem algotā darbā, vai arī citus ienākumus no bērna līdzekļiem, vai ja bērnam ir tiešais radnieks, kura pienākums varētu būt maksāt uzturēšanas līdzekļus. Vecāks, kam ir aizgādības tiesības, nodrošina uzturēšanu natūrā, savukārt vecāks, pie kura bērns nedzīvo, to galvenokārt nodrošina ar naudas līdzekļiem (uzturēšanas līdzekļiem).

Ja uzturēšanas līdzekļu maksājums tiek piešķirts ar tiesas rīkojumu, tā apmērs būs fiksēts. Tiesa var spriedumā noteikt, ka izmaksājamā uzturēšanas līdzekļu summa katru gadu (sākot ar nākamā gada 1. Janvāri) ir automātiski jāpielāgo saskaņā ar patērētāju cenu indeksu, ko ik gadu publicē Ungārijas Centrālais statistikas birojs. Ciktāl tas ir praktiski iespējams, jautājumi par vecāku atbildības realizēšanu pār bērnu ir jārisina ar savstarpēju vienošanos starp vecākiem.

Ja vecāki nevar panākt vienošanos par šiem jautājumiem, tiesa aizgādības tiesības piešķir tam vecākam, kurš pēc tiesas ieskatiem labāk var veicināt bērna fizisko, garīgo un morālo attīstību. Ja bērna aizgādības piešķiršana kādam no vecākiem apdraudētu bērna intereses, tiesa aizgādības tiesības var piešķirt trešai personai ar nosacījumu, ka šāda persona pati vēlas īstenot aizgādības tiesības.

Bērnam ir tiesības saglabāt personīgu saskarsmi ar to vecāku, pie kura viņš nedzīvo. Tā vecāka, pie kura bērns nedzīvo, tiesības un pienākums ir regulāri saglabāt personīgas attiecības un tiešu saskarsmi ar bērnu (saskarsmes tiesības). Vecāks vai cita persona, kam ir aizgādības tiesības, nedrīkst kavēt saskarsmes tiesību realizēšanu.

Vecākam, kam ir aizgādības tiesības, un vecākam, pie kura bērns nedzīvo, ir savstarpēji jāsadarbjas, cienot otras puses ģimenes dzīvi un ievērojot tiesības uz mierīgu dzīvi, lai nodrošinātu bērna sabalansētu attīstību. Vecākam, kam ir aizgādības tiesības, regulāri ir jāsniedz informācija par bērna attīstību, veselību un izglītības gaitām tam vecākam, pie kura bērns nedzīvo, un šādu informāciju nedrīkst nesniegt, ja to vēlas noskaidrot vecāks, pie kura bērns nedzīvo.

Vecāki, kas dzīvo atšķirti, kopīgi izmanto tiesības attiecībā uz būtiskiem jautājumiem, kas skar bērna nākotni, pat ja aizgādības tiesības, pamatojoties uz kopīgu vienošanos vai tiesas nolēmumu, ir piešķirtas tikai vienam no vecākiem, izņemot gadījumus, kad tiesa ir ierobežojusi vai izbeigusi vecāka, pie kura bērns nedzīvo, vecāku atbildību. Būtiski jautājumi, kas skar bērna nākotni, ietver nepilngadīgā bērna vārda izmantošanu vai mainīšanu, jautājumus par citu viņa dzīvesvietu (kas nav kopīgā dzīvesvieta ar vecāku, kuram piešķirtas aizgādības tiesības), par bērna pārcelšanos uz ārvalstīm uz pastāvīgu dzīvi vai uzturēšanos, kā arī par bērna tautību, izglītību un karjeru.

3.4 pienākumu maksāt uzturīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Laulātais pēc laulāto atšķiršanas var no otra laulātā pieprasīt uzturīdzekļus vai arī laulības šķiršanas gadījumā bijušais laulātais no otra laulātā var pieprasīt šādus uzturīdzekļus, ja šāda nepieciešamība radusies no viņa neatkarīgu iemeslu dēļ, izņemot gadījumu, kad (bijušais) laulātais, kas pieprasa uzturīdzekļus, ir zaudējis tiesības uz šādu prasījumu savas uzvedības laulības dzīves laikā dēļ. Uzturīdzekļu maksājumam nekādā veidā nevajadzētu apdraudēt tā bijušā laulātā iztikas līdzekļus, kuram ir uzlikts pienākums maksāt uzturīdzekļus, un tādas(-u) personas(-u) iztikas līdzekļus, kura(-as) tam kopīgi jāuztur ar bijušo laulāto, kas pieprasa uzturīdzekļus. Pienākumam maksāt uzturīdzekļus var būt noteikts termiņš, ja var pieņemt, ka pusei, kas pieprasa uzturīdzekļus, pēc šāda termiņa beigām palīdzība vairs nebūs nepieciešama.

Ja laulātais vai bijušais laulātais pieprasa uzturīdzekļus, pamatojot to ar dzīves situācijas pasliktināšanos vairāk nekā piecus gadus pēc laulāto atšķiršanas, šādu pieprasījumu var apmierināt vienīgi uz objektīvu apsvērumu pamata un tikai izņēmuma gadījumos. Ja laulātie ir dzīvojuši kopā kā pāris mazāk nekā vienu gadu un tiem nav laulībā dzimušu bērnu, bijušais laulātais, kam ir radusies šāda vajadzība, var pretendēt uz uzturīdzekļiem tikai uz tādu laikposmu, kas atbilst kopdzīvē pavadītajam laikam. Uz objektīvu apsvērumu pamata, kā arī izņēmuma gadījumos tiesa var izdot rīkojumu par uzturīdzekļu maksājumiem uz ilgāku laikposmu.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Laulāto juridiska atšķiršana uzskatāma par laulāto kopdzīves izbeigšanu. Tiklīdz tā ir notikusi, cita starpā ir iespējams tiesā pieprasīt laulāto kopīgās mantas sadalīšanu.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Laulāto kā pāra kopdzīves sākums un beigas, kā arī attiecīgi laikposms, kurā tiem ir piederējusi kopīga manta, tiek noteikts pēc tiesas ieskatiem. Tiesa, īstenojot savas pilnvaras, var izskatīt dažādus abu laulāto kā laulāta pāra dzīves aspektus (dzimumattiecības, savstarpējo ekonomisko atkarību, kopīgo ģimenes mājokli un māsaimniecību, pāra vienotības izpausmes, kopīgi izaudzinātos bērnus, laulāto radniekus, otra laulātā bērna aprūpi utt.). Tāpēc tiesa, veicot savstarpēji saistītu ekonomisko, ģimenes, emocionālo un nodomu faktoru visaptverošu analīzi, noskaidro, vai laulāto kopdzīve kā laulātam pārim turpinās vai arī tā ir beigusies. Tas, ka kāds vai vairāki faktori iztrūkst, nenozīmē, ka laulāto kopdzīve kā laulātam pārim ir beigusies, īpaši ja šādam iztrūkumam ir objektīvs iemesls.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Laulāto atšķiršanas, kas uzskatāma par laulāto kopdzīves beigām, rezultātā laulātie var pieprasīt laulāto kopīgās mantas sadalīšanu. Šajā brīdī laulība vēl nav likumīgi atzīta par neesošu, taču laulātie var iegūt līdzekļus neatkarīgi, izņemot iepriekš esošo kopīgo mantu. Attiecībā uz to laulātie var vienoties tikai kopīgi, jo piekrišanas pieņēmums vairs nav prevalējošais. Ja laulātajiem ir kopīgi bērni, tad laulātajiem ir jāpanāk vienošanās par vecāku atbildības sadalīšanu.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

Laulību var uzskatīt kā atzītu par neesošu tikai tad, ja tā tiesvedībā par laulības atzīšanu par neesošu ar tiesas spriedumu ir atzīta par neesošu. Nolēmums par laulību atzīšanu par neesošu attiecas uz visām iesaistītajām pusēm. Par neesošu atzītas laulības tiesiskās sekas ir noteiktas tiesību aktos.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulība uzskatāma par spēkā neesošu, ja kāda puse vēl arvien atrodas iepriekšējā laulībā vai reģistrētās partnerattiecībās. Tāpat laulība uzskatāma par spēkā neesošu, ja laulības puses ir savstarpēji tuvi radnieki vai brālis un māsa, ja kāda no laulības pusēm ir otras laulību puses brāļa vai māsas bioloģiskais pēcnācējs vai arī kāda no laulības pusēm ir adoptējusi otru laulības pusi. Ja viena puse ir stājusies laulībā kā rīcībnespējīga persona pēc rīcībnespējas pasludināšanas, laulība uzskatāma par spēkā neesošu. Tāpat laulība uzskatāma par spēkā neesošu, ja, lai arī attiecībā uz konkrēto pusi laulību noslēgšanas brīdī tās ierobežotā rīcībnespēja nebija pasludināta, puse bija pilnībā rīcībnespējas stāvoklī. Laulība uzskatāma par spēkā neesošu, ja laulības puses nav kopīgi personīgi bijušas klāt brīdī, kad tās apliecina nolūku stāties laulībā. Laulība uzskatāma par spēkā neesošu, ja kāda no laulību pusēm nav sasniegusi pilngadību. Izņēmuma kārtā nepilngadīgas personas var slēgt laulību, iepriekš saņemot aizbildņa un bērnu aizsardzības iestādes atļauju. Aizbildnis un bērnu aizsardzības iestāde var šādu atļauju izsniegt tikai pienācīgi pamatotās situācijās un ja attiecīgā nepilngadīgā persona ir vismaz 16 gadus veca.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Ja abi laulātie ir labticīgi noslēguši laulību, kas vēlāk tikusi atzīta par neesošu, laulības tiesiskās sekas, kas attiecas uz mantiskajiem jautājumiem, ir tādas pašas kā spēkā esošas laulības gadījumā. Ja laulība tiek atzīta par neesošu, laulātie var realizēt savus mantiskos pieprasījumus saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kas piemērojami tiesas apstiprinātas laulības šķiršanas gadījumā. Ja tikai viens no laulātajiem ir labticīgi stājies laulībā, šie noteikumi attiecas tikai uz viņa vai viņas prasījumiem.

Pēc laulības atzīšanas par neesošu laulātie turpina izmantot laulībā izmantoto uzvārdu. Ja tie vēlas citu uzvārdu, tie pēc laulības atzīšanas par neesošu par to var informēt galveno reģistrētāju. Taču, ja bijusi sieva laulības laikā nav izmantojusi bijušā vīra vārdu un uzrunu, kas liecina par viņas kā precētas sievietes ģimenes stāvokli, tad viņa pēc laulības šķiršanas šādu vārdu lietot nedrīkst.

Laulības atzīšana par neesošu neietekmē paternitātes pieņēmumu.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēršoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Tiesai piemīt ekskluzīva kompetence laulību atzīšanas par neesošu un šķiršanas lietās.

Ja laulība tiek atzīta par neesošu vai šķirta, tiesai jālemj par laulībā dzimušo nepilngadīgo bērnu aizgādības un uzturēšanas jautājumiem, pat ja nav iesniegtas atbilstošas prasības, ja tādas nepieciešamas. Tiesa pieņem lēmumu par papildjautājumiem (piem., par uzturīdzekļiem laulātajiem, ģimenes mājokļa izmantošanu, laulāto kopīgās mantas sadali), ja par to ir iesniegtas atbilstošs pieteikums. Ja pieteikums nav iesniegts, tiesa nelemj par šādiem jautājumiem, par kuriem puses ar līguma palīdzību var vienoties ārpus tiesas.

Pirms tiesvedības par laulības šķiršanu sākuma vai tā laikā laulātie var pēc savas vai tiesas iniciatīvas pieprasīt mediāciju, lai panāktu vienošanos par strīdīgajiem jautājumiem saistībā ar pušu attiecībām un laulības šķiršanu. Pušu vienošanās, kas panākta mediācijas rezultātā, var tikt iekļauta tiesas izlīgumā.

Ja nepieciešams, tiesa var vecākiem, kas vēlas laulību šķirt, uzlikt pienākumu ar mediācijas starpniecību risināt papildjautājumus, lai nodrošinātu, ka tiek panākta pienācīga vienošanās par vecāku atbildību un sadarbību starp pusēm.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Lai šķirtu laulību, laulātajam ir jāiesniedz prasības pieteikums par laulības šķiršanu pret otru pusi. Tiesvedību laulības atzīšanas par neesošu var uzsākt viens laulātais pret otru laulāto vai prokurors, vai cita trešā persona, kurai ir tiesības sākt tiesvedību pret abiem laulātajiem. Ja puse, pret kuru sāka tiesvedība, ir mirusi, tiesvedību sāk pret tiesas ieceltu administratoru.

Tiesvedību sāk, iesniedzot prasības pieteikumu, kurā jāietver šādas ziņas: kompetentā tiesa; pušu un to pārstāvja(-u), ja tāds(-i) ir, vārds, dzīvesvieta un uzdevums tiesvedības ietvaros; īstenojamās tiesības un fakti, kas papildināti ar šādas tiesības pamatojošiem pierādījumiem; informācija, kas ļauj noskaidrot tiesas kompetences loku un jurisdikciju; skaidri izteikts tiesas nolēmuma pieprasījums (ieteikums). Pieteikumā, ar ko sāk tiesvedību laulības šķiršanai, jāietver ziņas, kas attiecas uz laulību, dzīviem laulībā dzimušiem bērniem un, ja nepieciešams, dati, uz kuru pamata var konstatēt tiesības iesniegt pieteikumu. Kā pielikums pieteikumā jāietver dokumenti, ar kuriem minētie dati tiek pamatoti, kā arī dokuments (vai tā kopija vai noraksts), kurā sniegti fakti, ko prasītājs norādījis kā pierādījumu, un dokumenti, kas ļauj noskaidrot tiesas kompetences loku un jurisdikciju, kā arī citus apstākļus, kas automātiski jāņem vērā, izņemot datus, kurus var pārbaudīt ar personu apliecinoša dokumenta palīdzību. Pēdējiem minētajiem datiem jābūt norādītiem pieteikumā.

Saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par jurisdikciju kompetentā tiesa laulības šķiršanas tiesvedībā ir tiesa, kurai ir piekritība tajā teritorijā, kur ir atbildētāja dzīvesvieta. Ja atbildētāja dzīvesvieta ir ārpus Ungārijas, jurisdikciju tiek noteikta atbilstoši atbildētāja uzturēšanās vietai. Ja atbildētāja uzturēšanās vieta nav zināma vai atrodas ārvalstīs, tad tiek ņemta vērā atbildētāja pēdējā dzīvesvieta Ungārijā. Ja to noskaidrot nav iespējams vai arī atbildētājam tādas nav bijis, jurisdikciju nosaka atbilstoši prasītāja dzīvesvietai vai arī, ja tādas nav, – atbilstoši prasītāja uzturēšanās vietai. Tāpat kompetence ir tiesai, kuras piekritības teritorijā atrodas laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta. Tas nozīmē, ka prasītājs var brīvi izvēlēties pieteikumu iesniegt vai nu tiesai, kurai ir kompetence saskaņā ar vispārējiem jurisdikcijas noteikumiem, vai arī tiesai, kurai ir kompetence atbilstoši laulāto pēdējai kopīgajai dzīvesvietai.

Ja laulības šķiršanas lietā nav iespējams saskaņā ar minētajiem noteikumiem nozīmēt kompetentu valsts tiesu, kompetence būs Peštas Centra rajona tiesai. Tiklīdz ar laulību saistītā tiesvedība ir sākta konkrētā tiesā, tai ir ekskluzīva kompetence turpmākajās tiesvedībās, kas tiek sāktas saistībā ar to pušu laulību attiecībā uz mantiskajām tiesībām, kuras izriet no laulāto attiecībām.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Sk. sadaļu "Juridiskā palīdzība".

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Pret lēmumu var iesniegt apelācijas sūdzību. Taču attiecībā uz laulības atzīšanas par neesošu vai laulības šķiršanas spriedumu pārsūdzību vai pārskatīšanu prasību celt nevar, ciktāl tas attiecas uz laulības atzīšanu par neesošu vai šķiršanu kā tādu.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2201/2003 21. panta 1. punktu dalībvalstī pasludināts spriedums ir atzīstams pārējās dalībvalstīs bez kādas īpašas procedūras. Saskaņā ar minētās regulas 37. pantu personai, kura pieprasa sprieduma atzīšanu, ir jāuzrāda šādi dokumenti:

sprieduma noraksts, kas atbilst nosacījumiem, pēc kuriem var konstatēt tā autentiskumu; un

minētās regulas 39. pantā minētā apliecība, ko uz regulas I pielikumā ietvertās veidlapas izdevusi izcelsmes dalībvalsts tiesa vai iestāde; un gadījumos, kad spriedums taisīts aizmuguriski, atbildētājam klāt neesot, tāda dokumenta oriģināls vai apstiprināta kopija, pēc kura ir konstatējams, ka klāt neesošajai pusei ir izsniegts dokuments, uz kura pamata celta prasība, vai līdzīgs dokuments, vai jebkāds dokuments, kas liecina, ka atbildētājs nolēmumam nepārprotami piekritis.

Saskaņā ar Regulas 38. pantu tiesa vai iestāde var nepieprasīt uzrādīt divus pēdējos minētos dokumentus, ja tā uzskata, ka ir pietiekami informēta. Tiesa /iestāde var pieprasīt arī šādiem dokumentiem pievienot to tulkojumu, un parasti Ungārijas tiesas un iestādes šo prasību var izpildīt.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2201/2003 21. panta 3. punktu jebkura ieinteresētā puse var pieprasīt lēmumu par to, lai citā dalībvalstī pieņemts spriedums tiktu atzīts. Tādā gadījumā pusei, kas pieprasa atzīšanu, pieteikums kopā ar iepriekš minētajiem dokumentiem ir jāiesniedz kompetentajā tiesā, kas ir rajona tiesa (*Jársbírószág*), kura darbojas apgabaltiesas (*törvényszék*) atrašanās vietā otras puses dzīvesvietā vai uzturēšanās vietā Ungārijā (Budapeštas gadījumā — Budas Centra rajona tiesā) vai —, ja otrai pusei Ungārijā nav nedz dzīvesvietas, nedz uzturēšanās vietas, — rajona tiesā, kas darbojas apgabala tiesā tās puses dzīvesvietā vai pastāvīgās uzturēšanās vietā Ungārijā, kura pieprasa atzīšanu (Budapeštas gadījumā — Budas Centra rajona tiesā). Ja pusei, kas pieprasa atzīšanu, arī nav dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas Ungārijā, tad pieteikumu var iesniegt Budas Centra rajona tiesā. Tiesa procedūrā attiecīgi piemēro Regulas 28.–36. panta noteikumus.

Ja sprieduma atzīšana ir nepieciešama, lai veiktu ierakstu Ungārijas laulību reģistrā, saskaņā ar regulas 21. panta 2. punktu pieteikums par atzīšanu kopā ar iepriekš uzskaitītajiem dokumentiem jāiesniedz galvenajam reģistratoram.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2201/2003 21. panta 3. punktu jebkura ieinteresētā puse var pieprasīt lēmumu par to, lai citā dalībvalstī taisīts spriedums netiktu atzīts. Šādā gadījumā pusei, kura apstrīd atzīšanu, pieteikumam ir jāpievieno sprieduma kopija, kas atbilst nepieciešamajiem nosacījumiem, lai pārliecinātos par kopijas īstumu, kā arī regulas 39. pantā minētā apliecība, ko uz regulas I pielikumā ietvertās veidlapas izdevusi izcelsmes dalībvalsts tiesa vai iestāde. Kompetentā tiesa būs rajona tiesa, kas darbojas apgabaltiesas atrašanās vietā otras puses dzīvesvietā vai uzturēšanās vietā Ungārijā (Budapeštas gadījumā — Budas Centra rajona tiesā) vai —, ja otrai pusei Ungārijā nav nedz dzīvesvietas, nedz uzturēšanās vietas, — rajona tiesā, kas darbojas apgabala tiesā tās puses dzīvesvietā vai pastāvīgās uzturēšanās vietā Ungārijā, kura apstrīd atzīšanu (Budapeštas gadījumā — Budas Centra rajona tiesā). Ja pusei, kas apstrīd atzīšanu, arī nav dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas Ungārijā, tad pieteikumu var iesniegt Budas Centra rajona tiesā. Tiesa procedūrā attiecīgi piemēro regulas 28.–36. panta noteikumus.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Ungārijā ir piemērojama Padomes Regula (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai. Attiecīgi visās lietās, kam ir starptautisks raksturs, Ungārijas tiesu piemērotie tiesību akti būs kā noteikts minētajā regulā. Regula, ievērojot ierobežojumus, piešķir laulātajiem tiesības brīvi izvēlēties piemērojamos tiesību aktus (5. līdz 7. pants), un tajā ir izvirzīti piesaistes faktori, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus gadījumos, ja puses nav izdarījušas spēkā esošu izvēli (8. līdz 10. pants).

Lapa atjaunināta: 04/07/2016

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas

Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.